

betraktas som ett tidsbundet kontrakt mellan läkare och patient, ett kontrakt som efter den överenskomna tiden ska omprövas vid en ny bedömning. Särskilt inom den eftersatta äldrevåden skulle ett sådant system bli ett stort kvalitetslyft.

I det läkemedelspolitiska programmet läggs stor vikt vid fortbildningskravet. Olika utformning av den formaliserade delen kan tänkas, men arbetsgruppens förslag är att specialitetsföreningarna utformar nationella eller regionala utbildningar i sitt ämne, där de aktuella läkemedelsfrågorna för specialiteten är integrerade.

Denna fortbildning bör enligt gruppen kompletteras med regelbunden kursverksamhet i allmän läkemedelslära, gärna arrangerad av den lokala läkemedelskommittén. Dessa kurser bör inriktas mot kunskapsbyggnad inom området klinisk läkemedelsprövning och läkemedelsvärdering. De kliniska prövningarna är ju som bekant läkemedelsindustrins främsta säljargument.

Minska stödet från industrin

Men fortbildningen är en ekonomisk fråga. Idag står industrin för en stor del av fortbildningen. Det finns ett avtal som reglerar samverkan som innebär att läkarkåren själv bestämmer innehållet.

– Men det idealiska vore om vi hade råd att organisera en bra fortbildning utan industrins bidrag.

Men för att återvända till den senaste läkemedelsreformen, konstaterar Lars Boréus att den medfört två år av civil olydnad. De två åren borde istället ha ägnats åt lokala provkörningar före riksdagsbeslutet och till förankring hos förskrivarna.

– Man hade kunnat lära av läkemedelskommittéernas historia. De växte upp lokalt och »underifrån» och fångade upp intresset bland läkare, sjuksköterskor och farmaceuter. Och då blev det en bra verksamhet. Läkemedelsreformen kom »uppifrån» och plötsligt och innehöll delar som inte går att implementera i den pressade sjukvård som vi nu har.

– Förhoppningsvis kan vi lära av misstagen. Det skulle behövas. Vi kommer säkert snart att få se nya reformförslag, det finns ju många aktörer på läkemedelsscenen, säger Lars Boréus.

Kristina Johnson

Policyprogrammet lyfter fram behovet av fortbildning

**Nya läkemedel kan ge bättre terapeutiska möjligheter. Men det ställer samtidigt krav på allt skarpare diagnostik. Uppföljning av behandlingsresultat måste förstärkas för att de nya medlens värde ska kunna be-
stämmas. Detta innebär att förskrivning av läkemedel blir en allt mer krävande uppgift. Där-
för måste fortbildningen i far-
makoterapi kraftigt förstärkas. Detta framgår av förslaget till ett läkemedelspolitiskt program för Läkarförbundet.**

Programförslaget »Läkemedel i fokus» har utarbetats av en arbetsgrupp inom Läkarförbundet under ledning av Lars Boréus. Det har presenterats för centralstyrelsen och är nu ute på remiss bland förbundets delföreningar.

Programmet blickar framåt och söker fånga in läkarnas professionella roll i en framtid karaktäriserad av stora förändringar i läkemedelsarsenalen och i informationsflödet både till förskrivare och patienter. Läkarnas roll i relation till vetenskap och beprövad erfarenhet, respektive till naturläkemedel och icke-medicinska synsätt diskuteras liksom vad en fortsatt fri förskrivningsrätt ställer för krav. Läkemedelsinformationen, samarbetet med andra kompetenser inom hälso- och sjukvården och relationerna till massmedia är aspekter som också tas upp.

Arbetsgruppen menar att en god läkemedelsanvändning innebär att medicinska, psykologiska, sociala och ekonomiska hänsyn ska integreras. Det medför att höga krav måste ställas på läkarens förskrivarkompetens. »Läkarens skall handla i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet och ständigt vidga sina kunskaper.» Så lyder en av de etiska reglerna, som Läkarförbundet fastställt.

Kravet på vetenskaplighet innebär att läkemedel med svag eller obefintlig

dokumentation ska, om det är möjligt, undvikas. Basen för all behandling ska vara dokumenterade data, evidensbaserad medicin. Man konstaterar också att olika vårdprogram har utvecklats för att underlätta kunskapsutbredning och öka möjligheterna till vetenskapliga utvärderingar.

Men erfarenheter från arbetet i läkemedelskommittéer under det gångna året talar starkt för att vårdprogrammen måste vara lokala för att få något större genomslag.

Livslång fortbildning

För läkaren är inhämtande av nya insikter en livslång yrkesprocess och läkemedelsområdet är ett särskilt tydligt exempel på detta förhållande. Introduktion av nya preparat och därmed förenad marknadsföring ställer allt större krav på terapeutiska ställningstaganden och kritisk förmåga hos läkaren. Kommersiella budskap måste kunna värderas rätt och vägas mot hittills vedertagen terapi.

I programförslaget framhålls att receptförskrivningsrätten måste vara bunden till kompetens. Den generella förskrivningsrätten för läkare, använd under professionellt och juridiskt ansvar och kombinerad med kontinuerlig fortbildning, är den bästa garantin för god läkemedelsanvändning. Den får inte inskränkas genom någon form av reglering.

I programförslaget menar man att om läkemedelskommittéernas rekommendationer följs torde det ge en bättre säkerhet och ekonomi i läkemedelsanvändningen än ett system där synonymer byts ut på apoteket.

Regeringen har nyligen givit direktiv till Socialstyrelsen att undersöka förutsättningarna för en utökning av förskrivningsrätten till andra sjuksköterskor än till den grupp som har rätten idag. Förbundet har efterlyst syftet med en sådan utvidgning av förskrivningsrätten och påpekar att även iterering av recept är ett medicinskt ställningstagande som

Ny ram för industrins medverkan

Läkemedelsföretagen kan i samarbete med läkarkåren medverka i sammankomster för produktinformation eller terapiinriktad fortbildning. Det framgår av den överenskommelse som i vinter omförhandlats mellan Läkarförbundet och Läkemedelsindustriför-

eningen (LIF). Överenskommelsen ger en ram för samarbetet och syftet är att det ska ske på ett sådant sätt att parterna i förhållande till varandra intar den oberoende ställning som förutsätts i gällande lagstiftning och som från etisk synpunkt är ett oavvisligt krav.

Sammankomster för produktinformation kan bli förmedla löpande produktinformation eller ta upp ett medicinskt ämne inkl produktinformation.

Sammankomster för terapiinriktad fortbildning och/eller vetenskapligt möte kan förmedla fortbildning inom ett ämnesområde med problem- och inte produktorienterad information.